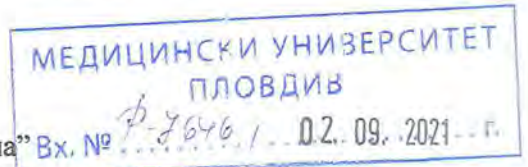

До
Председателя на научно жури,
определено със Заповед № Р – 1157/13-07.2021 г.
на Ректора на Медицински университет –
Пловдив

бул. В. Априлов №15А
4002 Пловдив

На Ваш Протокол №1/ от
Приложено представям: Становище
По процедура за: присъждане на ОНС „доктор“
по докторска програма „Протетична дентална медицина“
за нуждите на МУ-Пловдив, катедра „Протетична дентална медицина“

Становище от: доц. д-р Жанина Стамова Павлова, доктор
Научни специалности: Протетична дентална медицина; Обща стоматология
Институция: МУ – София, ФДМ, катедра „Протетична дентална медицина“

Адрес и контакти:
Пощенски адрес: 1431 София, ул. “Георги Софийски” №1
Електронен адрес: pavlova.j@abv.bg
Телефони:

Становището е съставено в съответствие с
изискванията на ЗРАСРБ и Раздел III/Раздел
IV от ППЗРАСРБ – Условия и ред за
присъждане на ОНС ‘доктор’

Становище

от доц. д-р Жанина Павлова, доктор,
Катедра „Протетична дентална медицина“,
Факултет по дентална медицина - МУ, София

Автор на дисертационния труд: д-р Атанас Васков Дошев

Тема: „Ретроспекция на промяната на цвета на временните конструкции при неснемаемо протезиране“.

Научен ръководител: Проф. д-р Диян Славчев, дм, катедра „Протетична дентална медицина“, ФДМ, МУ - Пловдив

Представеният комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив.

Дисертацията е написана на 199 страници, включва 22 таблици, 62 фигури и 46 диаграми. Дисертационният труд съдържа следните раздели: 1. Използвани съкращения – 2 стр; 2. Въведение – 2 стр; 3. Литературен обзор – 50 страници; 4. Цел и задачи – 1 стр.; 5. Материали и методи – 20 стр.; 6. Резултати и обсъждане – 69 стр.; 7. Заключение – 3 стр.; 8. Изводи – 3 стр.; 9. Приноси – 2 стр.; 10. Библиография – 33 стр.; 11. Приложения – 9 стр. Включени са още Съдържание и Автобиография.

Темата на дисертационния труд е актуална, тъй като възстановяването на естетичния вид на пациента е от съществено значение за успеха на протетичното лечение. Възпроизвеждането на оптимален цвят на зъбите чрез протезните конструкции е един от основните компоненти за постигане на добра естетика, като това е валидно в еднаква степен както за постоянните, така и за временните конструкции.

Непрекъснатото разработване на нови дентални материали за естетично възстановяване на зъбите, позволява постигане на почти всички желани ефекти при възпроизвеждане на цвета. По отношение на временните конструкции, обаче, естетичният ефект често пъти бива компроментиран поради това, че стабилността на цвета се влияе от редица вещества, с които съзъбието влиза в контакт при консумиране на храни и напитки.

Дисертационният труд е насочен към изследване на промените, настъпващи в цвета на неснемаемите временни конструкции в лабораторни и клинични условия. Направен е и сравнителен анализ на цветовата устойчивост към различни оцветяващи вещества на три вида най-често използвани материали за изработване на временни конструкции.

Литературният обзор е добре структуриран, съдържа достатъчен по обем материал, който отразява научните постижения по темата до момента.

Цитирани са 230 литературни източника, от които 33 на кирилица и 197 на латиница. Проучването на денталната литература показва развитието на научните изследвания в тази област през годините. Обхванати са всички по-важни аспекти на проблема. Представена е подробна класификация на временните конструкции. Авторът разглежда обстойно материалите за изработването им, както в исторически аспект, така и чрез гледната точка на голям брой съвременни автори. Критично анализира влиянието върху качествата им, както на техните химични и физични свойства, така и на лабораторните процедури за изработване на конструкциите.

Разгледани са оптичните процеси, влияещи на възприемането на цветовете и методите за характеризиране на цветовете. Дискутирани са факторите променящи цвета на зъбите и е представен принципът на действие на най-популярните уреди за измерване на цветовете характеристики. Анализирани са опитът от докладвани в денталната литература лабораторни изследвания за цветовете стабилност на опитни образци третирани с различни разтвори.

Информацията е представена с ясен изказ и точни формулировки. От литературния обзор се вижда, че дисертантът изчерпателно е проучил теоретичните и методологични въпроси, касаещи цвета на зъбопротезните конструкции.

Направен е анализ на намерените данни в денталната литература, в който са посочени решените, частично решените и нерешените въпроси по разисквания проблем. Установените частично решени и нерешени въпроси по темата обуславят актуалността и полезността на изследванията в дисертационния труд.

На базата на анализа на литературния обзор е изведена **целта** на дисертацията – да се проследи промяната в цвета на неснемаемите временни конструкции в лабораторни и клинични условия и да се определи кой материал за изработването им има най-голяма цвятова стабилност към различни оцветяващи вещества. За изпълнение на целта са поставени четири задачи. Целта и задачите са точно и ясно формулирани.

Материалът, използван в дисертационния труд, включва 180 анкетираните лекари по дентална медицина; анализ на цвета на 150 пробни тела от три материала за временни конструкции – Protemp II, Protemp IV и LuxatempStar; анализ на цвета на 45 временни конструкции – 11 единични коронки и 34 мостови конструкции. Посоченият материал е достатъчен по обем за решението на поставените задачи и получаването на обективни резултати.

Методите на изследване, използвани в дисертационния труд, са съвременни и правилно избрани за реализиране на поставените задачи.

По **първа задача** е създадена анкетна карта и е проведено проучване на мнението на денталните лекари относно промените в цвета на временните конструкции.

За реализация на **втора задача** е създадена иновативна матрица с индивидуални параметри и дизайн, чрез която се получават подходящи опитни тела за целите на изследването. Методът за изработване на създадената от автора матрица е детайлно описан.

В **трета задача** е проведено лабораторно изследване на промените в цвета на създадените опитни тела под въздействието на различни разтвори, а в **четвърта задача** е осъществено клинично проследяване на промените в цвета на временни неснемаеми конструкции. За реализацията на 3-та и 4-та задача е приложено апаратно цветоопределяне като са използвани два вида съвременни спектрофотометри за дентално приложение – Vita Easyshade и Spectro Shade.

Получените резултати са подробно и коректно описани. Представени са в добре структурирани таблици и са визуализирани с богат снимков материал.

По **първа задача** чрез проведеното анкетно проучване са установени мнението на лекарите по дентална медицина относно стабилността на цвета на временните конструкции, както и най-често използваните методи и материали за изработването им.

По **втора задача** е създадена и апробирана месингова матрица за изработване на опитни тела, които максимално да наподобяват анатомичната конфигурация на естествените зъби, чрез което е създадена възможност за по-точна съпоставимост на резултатите.

По трета задача са оценени промените настъпили в цвета на опитните тела, като е отчетено въздействието на времето на престоя в разтвора и неговия състав.

По четвърта задача е установено, кои от изследваните материали за изработване на временни конструкции имат по-голяма цветова стабилност при реални условия в човешката уста.

Данните са подложени на прецизна статистическа обработка. Избрани са подходящи за целите на изследването статистически методи, което е предпоставка за достоверността на изводите. Обобщените резултати от статистическият анализ са илюстрирани с достатъчен брой диаграми – 46, което улеснява разбирането им.

Обсъждането на резултатите е извършено последователно и аналитично, с компетентна интерпретация на данните. Дискутиран е сравнителният анализ на резултатите за цветовата устойчивост на различните материали в лабораторни и клинични условия. Идентифицирани са разлики в промяна на цвета в различните зони на зъба. Направена е съпоставка между данните от собствените изследвания и намерените в литературните източници, като мнението на автора показва познаване на проблемите в дълбочина.

Дисертационният труд се отличава с добър научен стил.

В заключението са представени обобщени констатации по всяка от задачите, които представляват логично следствие от получените резултати.

Изводите са коректно формулирани и коректно отразяват резултатите на научната разработка.

Изчерпателно са представени **приносите** от реализацията на проведените изследвания. Авторът е посочил 10 приноса на дисертационния труд – два от тях са с потвърдителен, 4 приноса са с научно-приложен характер и 4 – с оригинален характер.

По съществените приноси с научно-приложен характер са следните:

1. Създадената пациентска карта дава информация за промяната в цвета на временните конструкции в условията на устната кухина за определен период от време, както и възможност за статистическа обработка на събираните данни.

2. Създадените месингови матрици дават възможност за изработването на множество опитни тела с един и същ размер и форма с цел унифициране на изследването.

3. За първи път се изследва промяната в цвета по трите зони на зъба – шийка, тяло и режещ ръб.

4. За първи път се изследва промяната в цвета на временните конструкции по групи зъби – резци, кучешки, премолари и молари.

Оригиналните приноси на разработката са следните:

1. Създадена е матрица с индивидуална форма и дизайн, наподобяващ този на естествената вестибуларна зъбна повърхност.

2. При анализа на резултатите за първоначален цвят на временните конструкции е приет не този, посочен от производителя, а измерения от двата апарата преди оцветяването.

3. За първи път у нас е изследвана промяната в цвета на временните конструкции в лабораторни условия с помощта на два различни спектрофотометрични апарата – Vita Easyshade и Spectro Shade.

4. За първи път у нас е проведено клинично изследване за промяната в цвета на временни конструкции чрез апаратите Vita Easyshade и Spectro Shade.

Посочените приноси дават възможност за по-прецизен избор на материал за изработването на временни конструкции, с оглед постигане на висок естетичен ефект, който ще бъде запазен през времето на използване на конструкцията.

Представеното научно изследване е осъществено с личното участие на докторанта, като формулираните приноси и получени резултати са негова лична заслуга.

Публикационна активност на докторанта: Във връзка с дисертацията са представени 4 пълнотекстови публикации в български издания едната от които е в реферирано списание (Folia medica).

Публикациите отразяват етапите в развитието на дисертационния труд, като две от тях са свързани, съответно, с проведеното анкетно проучване и създаването на матрица със собствен дизайн за изработване на пробни тела. Третата статия е обзор коментиращ точността на временните коронки в маргиналната област. Четвъртата статия представя резултатите от лабораторното изследване на стабилността на цвета на различни материали за временни конструкции.

Представени са 3 участия в български научни форуми.

Посочено е и участие на докторанта в успешно реализиран в ФДМ, МУ – Пловдив научноизследователски проект №14/2018 г., на тема свързана с дисертационния труд.

Авторефератът е написан на 60 страници и е съставен съобразно изискванията. Съдържа всички необходими части за пълноценното представяне на дисертацията и основните резултати и приноси. Включва 16 таблици, 38 диаграми и 31 фигури, които допълват и илюстрират по подходящ начин направените изследвания.

Заклучение: Дисертацията на д-р Атанас Васков Дошев на тема „Ретроспекция на промяната на цвета на временните конструкции при неснемаемо протезиране” има качествата на добре структуриран и завършен научен труд, който **отговаря на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ – Пловдив.

Дисертационният труд представлява собствена разработка на докторанта с научно-приложни и оригинални приноси за денталната наука и практика. Това демонстрира качествата и уменията на автора за самостоятелно провеждане на научно изследване и показва, че Д-р Атанас Васков Дошев притежава необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Протетична дентална медицина”.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** на дисертационният труд и ще гласувам **убедено „За” присъждане на образователната и научна степен „Доктор”** на д-р Атанас Васков Дошев по докторска програма „Протетична дентална медицина”.

София, 1.09.2021 г.

Доц. д-р Жанина Павлова, доктор:

